

Epidemics and Pandemics Throughout History

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Słownik i bibliografia](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Anna Posyniak-Dutka, licencja: CC BY-SA 3.0.

Epidemie i pandemie w historii ludzkości

Na przestrzeni wieków ludzkość wielokrotnie musiała mierzyć się z różnymi pandemiemi i epidemiami. Niektóre z nich, np. AIDS, trwają do dziś i nauczyliśmy się z nimi żyć. Pandemia Covid-19, która zaczęła się w 2019 r., z jednej strony uzmysłowiła nam, jak bardzo brakuje nam przygotowania do zarządzania światowym kryzysem, a z drugiej – jak szybko jesteśmy w stanie osiągnąć cel, pracując razem (jak to się stało w przypadku opracowania szczepionki na tę chorobę).

Twoje cele

- Rozwiniesz słownictwo dotyczące chorób zakaźnych oraz użyjesz go w różnych kontekstach komunikacyjnych.
- Przeanalizujesz informacje z e-materiału i napiszesz notatkę o tym, w jaki sposób ludzkość zdołała wyeliminować ospę.

- Używając informacji z tekstów, napiszesz rozprawkę, w której odniesiesz się do słów amerykańskiej filantropki Melindy Gates na temat pogłębiających się w wyniku pandemii nierówności między ludźmi.

Przeczytaj

Epidemics and pandemics have accompanied mankind since the beginning of time. SARS, MERS, COVID-19, ebola, the plague, tuberculosis, polio, or leprosy to name just a few. Some of them were viral, others bacterial. The might of humankind seems to mean nothing in the clash with the smallest enemies we can imagine. How much do you know about deadly pandemics which have decimated mankind over centuries? Do we have any means to protect ourselves from them? Read about three outbreaks mankind has experienced.

What are the most deadly pandemics in history?

Źródło: dostępny w internecie: <https://www.freepik.com/> [dostęp 13.05.2022], domena publiczna.

Exercise 1

Match the names of the diseases with their Polish translations.

rabies	gruźlica
tuberculosis	zapalenie opon mózgowych
smallpox	odra
rubella	świńska grypa
meningitis	opryszczka
tetanus	dżuma
plague	wścieklizna
herpes	tężec
swine flu	ospa prawdziwa
measles	różyczka

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Read the text and find out what diseases are responsible for some of the most deadly outbreaks.

” Anna Posyniak-Dutka

Three Riders of the Apocalypse

The difference between an [epidemic](#) and [pandemic](#) is a matter of scale. While the first one affects a community or population residing in a given region, the latter has a much more global reach.

A pandemic spreads over many countries or continents. Scientists also use the term [outbreak](#) to refer to the situations of a more significant than usual increase in the number of cases of a given

disease. These are usually controlled quickly, as otherwise they may easily become epidemics or even pandemics.

COVID-19

The first cases of the novel human coronavirus disease were reported in December 2019 in Wuhan, China. It was a new addition to the family of coronaviruses quite well known to scientists. SARS and MERS belong to the same category of viruses and we experienced the epidemics of those viruses in Asia in 2002 and 2012 respectively. In March 2020 the WHO officially declared COVID-19 a pandemic. What's interesting is that the first [human trials](#) of an mRNA vaccine started at the same time. The virus caused global chaos. Many countries decided to [introduce strict lockdowns](#) which affected [supply chains](#) and [wreaked havoc](#) across many branches of the economy. Some countries, such as Sweden, applied a different strategy and tried to [achieve herd immunity](#) by allowing people to take their own decisions about [social distancing](#) and [prevention measures](#). One of the challenges of this disease was the fact that many [carriers](#) were [asymptomatic](#) and did not even know that they were transmitting the virus to other members of the community. Thanks to the combined effort of [pharmaceutical companies](#) from a few countries, [vaccinations](#) were developed, tested, and ready to use in under 9 months. They started to be distributed in December 2020. Until April 2022, COVID-19 killed 6.22 million people worldwide from over 508 million infected.

[HIV/AIDS](#)

By the time HIV, which is an acronym for [human immunodeficiency virus](#), was named by epidemiologists in the early 1980s, it had been spreading for at least 50 years. It is believed that it comes from West Africa where it transferred from chimpanzees to humans through the contact with monkeys' infected blood during hunting. When doctors started reporting more and more cases of unusual cases of [pneumonia](#), cancer, and some other diseases, scientists looked into those situations more closely and identified a new virus, which caused AIDS, Acquired Immune Deficiency Syndrome. In the following years scientists discovered that the virus can be transmitted through sexual contacts, contact with infected blood, and from mother to child from [breastfeeding](#). The WHO recognised the seriousness of the problem by declaring AIDS to be a pandemic. In 1999 it was the 4th biggest cause of death worldwide. Scientists have been working hard on treatments and vaccinations for AIDS. It is estimated that there are a little under 38 million people living with HIV all over the world nowadays. 75% of them use ART, which is the [antiretroviral therapy](#), which allows one to have a relatively normal life.

Bubonic plague

[Bubonic plague](#), also referred to as the Black Death, was a pandemic which is believed to have arrived in Europe in the mid-1300s and over the 5 years which followed, it [wiped out](#) 20 million people, which at the time was one-third of the continent's population. We know that before it appeared in Europe, it was present in China, India, and Egypt. The plague is a [contagious bacterial disease](#). It has a 7-day [incubation period](#) after which an infected person's [lymph nodes](#) swell and subsequently start to bleed and seep [pus](#). A patient suffers aches,

fever, vomiting, and shortly after that dies. 14th century Europe was hardly ready to handle such an outbreak. They knew next to nothing about the mechanisms of infection. Now we know that it is transmitted by infected [fleas](#) and rats as well as from person to person through the air. People tried to isolate themselves from the infected ones by escaping cities and moving to the countryside. That, unfortunately, did not help much, as the disease also affected cattle and poultry. Many believed that it was God's punishment. Because the disease was mostly spread from city to city by ships carrying sailors, they were not allowed to leave their ships for forty days until it was clear that they were healthy and could enter the city, which is the origin of the word [quarantine](#).

As one can notice, pandemics have always been a part of human history. While deadly and terrifying, often leading to economic breakdowns and falls of political regimes, they also led to many scientific discoveries. It's thanks to them humans have learned how to stop new pandemics from occurring and keep the emerging ones under control.

Źródło: Anna Posyniak-Dutka, licencja: CC BY-SA 3.0.

Exercise 2

Read the questions below and choose the right answers. Only one answer is correct in each question.

1. Which sentence is NOT true about outbreaks?

- a) They may develop into epidemics or pandemics. ☐
- b) They are managed rapidly in order to prevent their uncontrolled spread. ☐
- c) They are more important than scientists predict. ☐
- d) ☐
They are situations when more cases of a given disease are noted than are typical

2. The coronavirus which caused the global pandemic in the early 2020

- a) was the first such virus ever discovered. ☐
- b) was another variety of a virus that scientists had been familiar with. ☐
- c) also caused the earlier pandemics in 2002 and 2012. ☐
- d) was accidentally discovered by Chinese reporters. ☐

3. As a reaction to the announcement of the Covid-19 global pandemic,

- a) all countries around the world implemented strict restrictions. ☐
- b) human trials of the vaccination against COVID-19 started. ☐
- c) people around the world decided to self-isolate. ☐
- d) mayhem was caused in numerous areas of everyday life. ☐

4. Human immunodeficiency virus, HIV,

- a) is of animal origin. ☐
- b) initially only affected people who suffered from cancer or pneumonia. ☐
- c) was created by scientists in the 1980s. ☐
- d) has been affecting people for more than 100 years. ☐

5. HIV carriers:

◦ a)

all have access to drugs which help them control the virus in their bodies. ☐

◦ b) may develop AIDS. ☐

◦ c) have normal lives. ☐

◦ d) can infect other people through shaking hands with them. ☐

6. Bubonic plague:

◦ a) killed one in three inhabitants of Europe in the mid 14th century. ☐

◦ b) lasted 5 years before people named it. ☐

◦ c) contributed to the development of villages. ☐

◦ d) was mostly transmitted on flea markets. ☐

7. The word quarantine:

◦ a) was coined by sailors. ☐

◦ b) meant "God's punishment". ☐

◦ c)

initially referred to the 40-day isolation that sailors had to spend on their ships

◦ d) was used to refer to sailors who spread the bubonic plague in Europe. ☐

Exercise 3

In each sentence choose the phrase which could best substitute the boldfaced part of the sentence.

1. What's interesting is that the first **human trials** of an mRNA vaccine started at the same time.

clinical tests with the participation of people. ☐

court hearings ☐

2. Many countries decided to **introduce strict lockdowns** which affected supply chains.

familiarise people with new regulations ☐

implement severe restrictions ☐

3. Sweden applied a different strategy and tried to **achieve herd immunity**.

make the majority of people immune to the disease. ☐

succeed in experimenting on herds of animals. ☐

4. It has a 7-day **incubation period**.

quarantine ☐

phase between infection and appearance of first symptoms ☐

5. The plague is a **contagious bacterial disease**.

infectious illness caused by bacteria ☐

congenital condition resulting from a bacterial infection ☐

Exercise 4

Answer the questions in 4–5 sentences each.

1. Do you think that Sweden made the right decision in their approach to Covid-19? Why? Why not?
2. What should be done to increase people's awareness about HIV/AIDS?
3. What is the difference between an epidemic, pandemic, and outbreak according to the text?

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Słownik

achieve herd immunity

/ ə'tʃi:v hɜ:d r'mju:nɪti /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

osiągnąć odporność stadną

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

AIDS [Acquired Immune Deficiency Syndrome]

/ eɪdz / / ə'kwɪəd r'mju:n dɪ'fɪnsi 'sɪndrəʊm /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

AIDS [zespół nabytego niedoboru odporności]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

antiretroviral therapy

/ æn.ti,ret.rəʊ'vaɪə.rəl 'θerəpi /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

terapia antyretrowirusowa

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

asymptomatic

/ ,eɪsɪmptə'mætɪk /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

bezobjawowy/bezobjawowa

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

breastfeeding

/ 'brestfi:diŋ /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

karmienie piersią

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

bubonic plague

/ bju:'bɒnik pleɪg /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

dżuma

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

carriers [carrier]

/ 'kæriəz / / 'kæriə /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

nosiciele [nosiciel/nosicielka]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

contagious bacterial disease

/ kən'teɪdʒəs bæktɪəriəl dɪ'zi:z /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

zaraźliwa choroba bakteryjna

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

epidemic

/ ,epɪ'demɪk /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

epidemia

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

fleas [flea]

/ fli:z / / fli: /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

pchły [pchła]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

HIV [human immunodeficiency virus]

/ ,eɪtʃ.aɪ'vi / / 'hju:mən ɪ,mju:nəʊdɪ'fɪnsi 'vaɪərəs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

HIV [ludzki wirus niedoboru odporności]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

human trials [human trial]

/ 'hju:mən 'traɪəlz / / 'hju:mən 'traɪəl /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

testy kliniczne [test kliniczny]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

incubation period

/ ,ɪŋkjʊ'beɪʃn 'pɪəriəd /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

okres inkubacji

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

introduce strict lockdowns [introduce a strict lockdown]

/ ˌɪntrəˈdjuːs strikt ˈlɔːkdaʊns / / ˌɪntrəˈdjuːs ə strikt ˈlɔːkdaʊn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

wprowadzić restrykcyjne lockdowny [wprowadzić restrykcyjny lockdown]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

lymph nodes [lymph node]

/ ˌɪmf nəʊdz / / ˌɪmf nəʊd /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

węzły chłonne [węzeł chłonny]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

outbreaks [outbreak]

/ 'aʊtbreɪks / / 'aʊtbreɪk /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

wybuchy [wybuch] (epidemii)

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

pandemic

/ pæn'demɪk /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

pandemia

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

pharmaceutical companies [pharmaceutical company]

/ ,fɑ:mə'sju:tɪkl̩ 'kʌmpənɪz / / ,fɑ:mə'sju:tɪkl̩ 'kʌmpəni /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

firmy farmaceutyczne [firma farmaceutyczna]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

pneumonia

/ nju: 'mæʊniə /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

zapalenie płuc

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

prevention measures [prevention measure]

/ prɪ'venʃn 'meɪəz / / prɪ'venʃn 'meɪə /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

środki zapobiegawcze [środek zapobiegawczy]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

pus

/ pʌs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

ropa

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

quarantine

/ 'kwɒrəntiːn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

kwarantanna

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

social-distancing

/ 'səʊʃl 'dɪstənsɪŋ /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

dystans społeczny

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

supply chains [supply chain]

/ sə'plaɪ tʃeɪnz / / sə'plaɪ tʃeɪn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

łańcuchy dostaw [łańcuch dostaw]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

vaccinations [vaccination]

/ ,væksɪ'neɪʃnz / / ,væksɪ'neɪʃn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

szczepionki [szczepionka]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

wiped out [wipe out]

/ waɪpt 'aʊt / / waɪp 'aʊt /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

zmiotł/zmiotła z powierzchni ziemi [zmieść z powierzchni ziemi]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

wreaked havoc [wreak havoc]

/ ri:kt 'hævək / / ri:k 'hævək /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

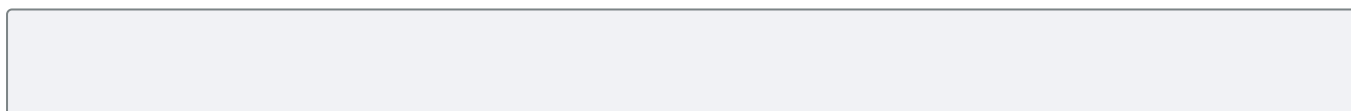
wprowadziło chaos [wprowadzać chaos, siać spustoszenie]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSpeFIL1j>

Nagranie dźwiękowe

Źródło: Contentplus Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0

Dziennik

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film

Smallpox is considered to be the disease which has killed the biggest number of people in the history of humankind. Although it has a fatality rate of 30%, its most severe forms were almost always fatal. It is also a proof that through unified effort, mankind is capable of amazing feats as smallpox is the only disease which we have managed to eradicate. Work with the TED film and find out more about this success story.

The Variola virus is responsible for killing 500 million people

Źródło: dostępny w internecie: <https://www.flickr.com/commons> [dostęp 13.05.2022], domena publiczna.

Exercise 1

Antibiotics are one of the greatest inventions of medicine. However, we must remember that they are only effective with bacterial infections. Do you know which of the diseases below are caused by bacteria? Mark them in yellow. Mark the ones caused by viruses in blue.

☐ yellow

☐ blue

whooping cough

ear infection

AIDS

common cold

flu

chickenpox

urinary tract infection

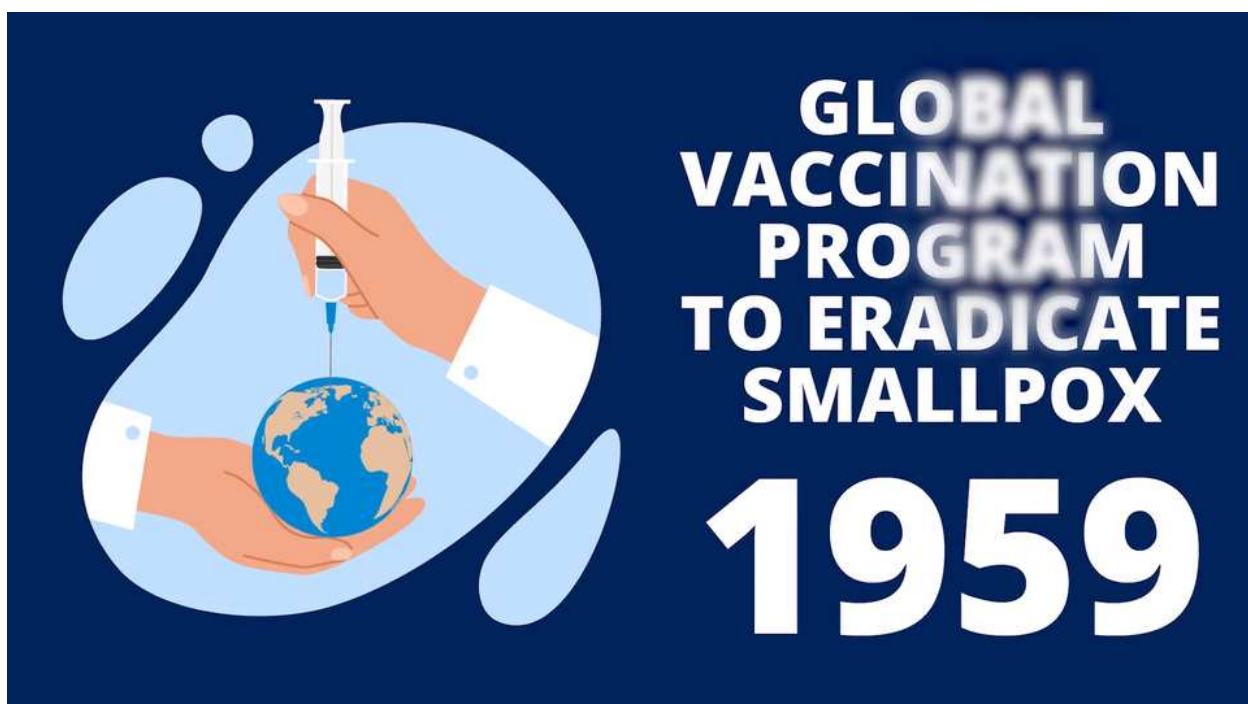
meningitis

tetanus

herpes

measles

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film dostępny pod adresem [/preview/resource/R1WytKPGOfSBz](https://www.youtube.com/watch?v=R1WytKPGOfSBz)

Film nawiązujący do treści materiału

Exercise 2

Work with the film and decide if the following sentences are true or false.

1. The speaker took part in the eradication of many diseases.

TRUE ☐

FALSE ☐

2. Smallpox has a death rate of about 30%.

TRUE ☐

FALSE ☐

3. Smallpox was eradicated thanks to the cooperation of many people and organisations.

TRUE ☐

FALSE ☐

4. Smallpox can be mistaken for another disease in its first phase.

TRUE ☐

FALSE ☐

5. Pustules appear only inside the patient's body.

TRUE ☐

FALSE ☐

6. People didn't try to halt the spread of smallpox until the 20th century.

TRUE ☐

FALSE ☐

7. Patients who underwent the process of variolation had to consume powdered scabs.

TRUE ☐

FALSE ☐

8. The world has been free of smallpox for over 40 years.

TRUE ☐

FALSE ☐

9. Samples of smallpox are studied to create a harmless version of the virus.

TRUE ☐

FALSE ☐

Exercise 3

Match the definitions below with the correct words from the film.

to kill, destroy, or remove a large portion of

pustules

a kind of scientist who studies diseases

decimate

a thick liquid produced in a nasal or oral cavity

eradicate

to eliminate something completely

mucus

possible to be done

annihilate

to wipe something out, to kill

feasible

bubbles on the skin which are filled with pus

epidemiologist

Exercise 4

Drag the words to complete the sentences related to fighting diseases. There are two words you do not need to use.

1. The of smallpox is one of the biggest achievements of medicine.
2. . Infectious diseases don't administrative borders and may spread quickly across the whole continent.
3. People who were unlucky enough to the virus should stay at home to avoid infecting others.
4. In 1980, the World Health Assembly finally the world free of smallpox.
5. The chickenpox virus is transmitted through the air, but it is also possible to it through direct contact.
6. People who undergo the of getting vaccinated against diseases, may avoid serious health complications.

rubbed

procedure

eradication

respect

resided

contract

transmit

declared

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Exercise 5

Summarise the process of smallpox eradication in 5–6 sentences.

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Sprawdź się

Show exercises:

Exercise 1

Drag and pair the following words to create collocations.

bubonic	plague
common	immunity
antiviral	period
incubation	cold
bacterial	fluids
herd	medication
bodily	infection

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Exercise 2

Drag and drop the collocations into the correct places in the sentences.

1. can be achieved when a large majority of a given population is immune to a disease.
2. The first symptoms of smallpox resemble those of a .
3. You can get infected with certain diseases through contact with the sick person's such as saliva or blood.
4. Sailors brought the to Europe from the Far East in the mid 14th century.
5. Some diseases have a long during which the infected person is asymptomatic but can already transmit the disease to others.
6. can help the body fight infections caused by viruses.
7. Antibiotics are our main weapon against .

bodily fluids

bubonic plague

Antiviral medications

bacterial infections

Herd immunity

common cold

incubation period

Exercise 3

Match clauses to make logical sentences.

If a hospital suffers shortages of personnel,

they do not demonstrate any symptoms despite the fact that they are sick.

If infected people are isolated,

the virus or bacterium which causes it is destroyed and removed.

If a disease wreaks havoc in a population,

it causes chaos in many areas of life of this group.

If a disease is eradicated,

they are separated from other members of the population in order to stop the transmission of the disease.

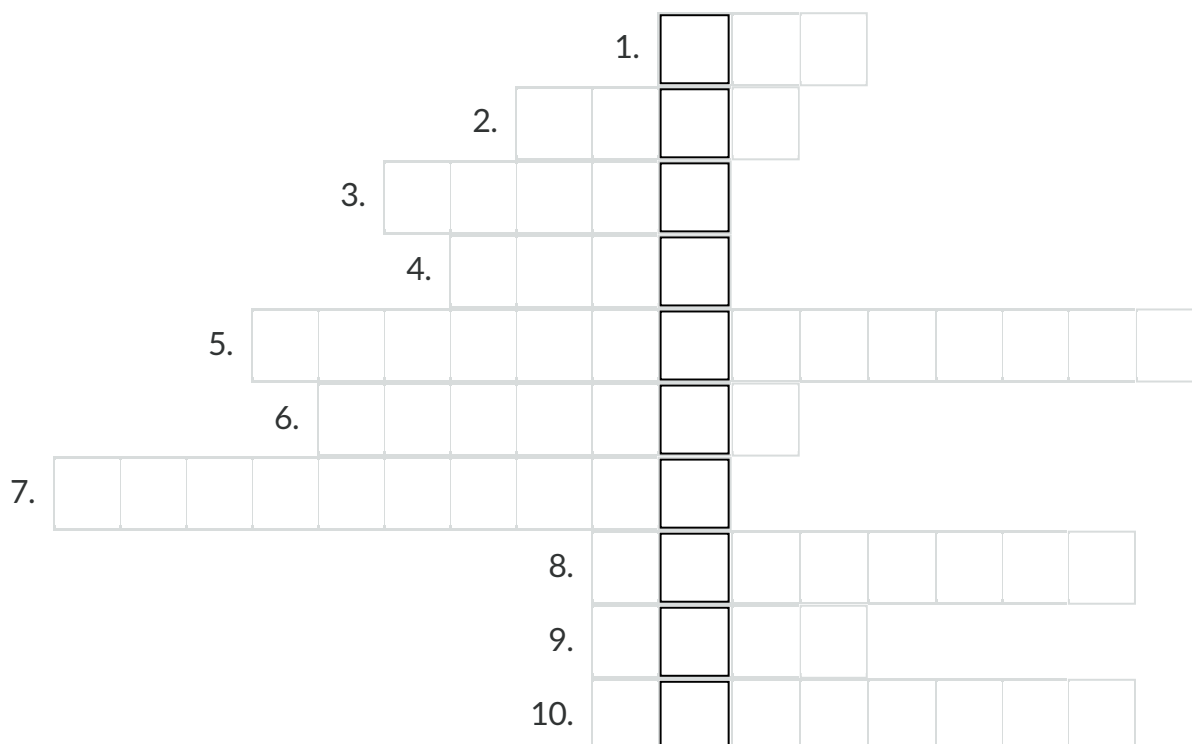
If patients are asymptomatic,

it means that there are not enough people to work there.

Exercise 4

Do the crossword and find out another word which means epidemic or plague.

1. A yellowish fluid that comes from an infected wound
2. A tiny insect that feeds on blood of animals and humans
3. A thick liquid produced inside oral, nasal, and other body cavities
4. An organism that another organism feeds on
5. A scientist who deals with outbreaks of diseases on a large scale
6. A blister filled with pus
7. A period of time during which an infected person is isolated from the rest of the population
8. A serious infection which affects the lungs
9. A mark left on the skin after a wound heals
10. Possible to be done

Exercise 5

Use the words in brackets at the end of each sentence to form new words which fit the gaps.

1. Many diseases spread through contact with the infected person's fluids. (body)
2. The Global Smallpox Eradication Program almost failed due to of personnel. (short)
3. How long is the period of the bubonic plague? (incubate)
4. Antibiotics are only effective with infections. (bacterium)
5. Due to close cooperation of several companies, the COVID-19 vaccination was available within 9 months from the beginning of the pandemic. (pharmacy)
6. Smallpox was a highly disease. (infect)
7. carriers are the biggest challenge as they are infected, but they don't know about it and keep spreading the disease. (symptom)

Exercise 6

Listen to 3 descriptions of symptoms of some diseases. Match them with the names of the diseases.

Materiały audio dostępne pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PG7DoYiWx>

2

pneumonia

0

bubonic plague

1

a common cold

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Exercise 7

The picture below shows a vaccination being administered to a person. Vaccinations against many diseases have been used for over a 100 years now and they have saved the lives of millions of people. Why do you think so many people are sceptical about their effectiveness nowadays? Write your opinion in 5–6 sentences.

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Exercise 8

Melinda Gates, an American philanthropist, said about the COVID-19 pandemic: “This pandemic has magnified every existing inequality in our society like systemic racism, gender inequality, and poverty.” Write an essay in which you agree or disagree with this statement. Your essay should have 200–250 words.

Źródło: GroMar Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Słownik i bibliografia

Słownik

achieve herd immunity

/ ə'tʃi:v hɜ:d r'mju:nɪti /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

osiągnąć odporność stadną

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

AIDS [Acquired Immune Deficiency Syndrome]

/ eɪdz / / ə'kwaiəd r'mju:n dɪ'fɪnsi 'sɪndrəʊm /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

AIDS [zespół nabytego niedoboru odporności]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

airborne

/ 'eəbɔ:n /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

unoszący/unosząca się w powietrzu

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

annihilate

/ ə'naɪəleɪt /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

anihilować (tu: unicestwiać)

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

antiretroviral therapy

/ æn.tɪ,ret.rəʊ'vaɪə.rəl 'θerəpi /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

terapia antyretrowirusowa

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

antiviral medication

/ ,ænti'vaɪrəl ,medɪ'keɪʃn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

lek przeciwwirusowy

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

asymptomatic

/ ,eɪsɪmptə'mætɪk /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

bezobjawowy/bezobjawowa

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

blisters with pus [blister with pus]

/ 'blɪstəz wɪð pʌs / / 'blɪstə wɪð pʌs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

bąble z ropą [bąbel z ropą]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

bodily fluids [bodily fluid]

/ 'bɒdəli 'fluːɪdz / / 'bɒdəli 'fluːɪd /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

płyny ustrojowe [płyn ustrojowy]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

breastfeeding

/ 'brestfi:diŋ /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

karmienie piersią

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

bronchitis

/ brɒŋ'kaiɪs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zapalenie oskrzeli

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

bubonic plague

/ bju:'bɒŋɪk pleɪg /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

dżuma

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

carriers [carrier]

/ 'kæriəz / / 'kæriə /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

nosiciele [nosiciel/nosicielka]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

chickenpox

/ 'tʃɪkɪnpɒks /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

ospa wietrzna

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

come out in a rash

/ 'kʌm aʊt ɪn ə ræʃ /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

dostać wysypki

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

commitment

/ kə'mɪtmənt /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zaangażowanie

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

common cold

/ 'kɒmən kəʊld /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

przeziębienie

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

common effort

/ 'kɒmən 'efət /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

wspólny wysiłek

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

contagious bacterial disease

/ kən'teɪdʒəs bæktɪəriəl dɪ'ziːz /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zaraźliwa choroba bakteryjna

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

contract the virus

/ 'kɒntrækt ðə 'vaɪərəs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zarazić się wirusem

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

crusaders [crusader]

/ kru: 'seɪdəz / / kru: 'seɪdə /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

krzyżowcy [krzyżowiec] (dawniej uczestnik wypraw krzyżowych)

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

curbing the spread [curb the spread]

/ 'kɜːbɪŋ ðə spred / / kɜːb ðə spred /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

ograniczanie rozprzestrzeniania [ograniczyć rozprzestrzenianie]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

declared the world free of the disease [declare the world free of disease]

/ dɪ'kleəd ðə 'wɜːld 'friː əv ðə dɪ'ziːz / / dɪ'kleəd ðə 'wɜːld 'friː əv dɪ'ziːz /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

ogłosiło świat wolnym od choroby [ogłosić świat wolnym od choroby]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

droplets of mucus [droplet of mucus]

/ 'drɒpləts əv 'mjuːkəs / / 'drɒplət əv 'mjuːkəs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

krople śluzu [kropla śluzu]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

epidemic

/ ,epɪ'demɪk /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

epidemia

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

epidemiologist

/ ,epɪdɪ'mɪ'ɒlədʒɪst /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

epidemiolog/epidemiolożka

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

eradicated [eradicate]

/ ɪˈrædɪkətɪd / / ɪˈrædɪkət /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zwalczony/zwalczona [zwalczyć]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

eradication

/ ɪˌrædɪˈkeɪʃn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zwalczenie, eliminacja

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

feasible

/ 'fi:zəbl /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

możliwy/możliwa do zrealizowania

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

fleas [flea]

/ fli:z / / fli: /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

pchły [pchła]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

herpes

/ 'hɜːpiːz /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

opryszczka

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

highly infectious disease

/ 'haɪli ɪn'fekʃəs dɪ'ziːz /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

bardzo zakaźna choroba

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

HIV [human immunodeficiency virus]

/ ,eɪtʃ.aɪ'vi / / 'hjuːmən ɪ,mjuːnəʊdɪ'fɪnsi 'vaɪərəs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

HIV [ludzki wirus niedoboru odporności]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

host

/ həʊst /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

nosiciel/nosicielka

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

human trials [human trial]

/ 'hju:mən 'traɪəlz / / 'hju:mən 'traɪəl /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

testy kliniczne [test kliniczny]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

incubation period

/ ˌɪŋkjʊˈbeɪʃn ˈpɪəriəd /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

okres inkubacji

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

infected person

/ ɪnˈfektɪd ˈpɜːsn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zakażonej osoby [zakażona osoba]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

inhaled [inhale]

/ ɪnˈheɪld / / ɪnˈheɪl /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

wdychane [wdychać]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

introduce strict lockdowns [introduce a strict lockdown]

/ ˌɪntrəˈdjuːs strikt ˈlɔːkdaʊns / / ˌɪntrəˈdjuːs ə strikt ˈlɔːkdaʊn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

wprowadzić restrykcyjne lockdowny [wprowadzić restrykcyjny lockdown]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

isolating [isolate]

/ ˈaɪsəleɪtɪŋ / / ˈaɪsəleɪt /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

izolując [izolować]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

leave permanent scars [leave a permanent scar]

/ 'li:v 'pɜ:mənənt skɑ:z / / 'li:v ə 'pɜ:mənənt skɑ: /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zostawić trwałe blizny [zostawić trwałą bliznę]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

leprosy

/ 'leprəsi /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

trąd

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

lymph nodes [lymph node]

/ ˈɪmf nəʊdz / / ˈɪmf nəʊd /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

węzły chłonne [węzeł chłonny]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

measles

/ ˈmiːzəl /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

odra

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

meningitis

/ ,menɪn'dʒaɪtɪs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zapalenie opon mózgowych

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

morbid

/ 'mɔːbɪd /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

chorobliwy/chorobliwa

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

most horrible scourge of all times

/ məʊst 'hɒrəbl skɜːdʒ əv ɔːl 'taɪmz /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

najstraszniejsza plaga w historii

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

nasal cavity

/ 'neɪzəl 'kævɪti /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

jama nosowa

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

oral cavity

/ 'ɔːrəl 'kævɪti /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

jama ustna

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

outbreaks [outbreak]

/ 'aʊtbreɪks / / 'aʊtbreɪk /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

wybuchy [wybuch] (epidemii)

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

pandemic

/ pæn'demɪk /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

pandemia

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

pharmaceutical companies [pharmaceutical company]

/ ˌfɑːməˈsjuːtɪkl ˈkʌmpənɪz / / ˌfɑːməˈsjuːtɪkl ˈkʌmpəni /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

firmy farmaceutyczne [firma farmaceutyczna]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

pneumonia

/ ɲjuːˈmɔɲniə /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zapalenie płuc

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

polio

/ ˈpɔʊliə /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

polio, choroba Heinego-Medina

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

powdered scabs [powdered scab]

/ 'paʊdəd skæbz / / 'paʊdəd skæb /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

sproszkowane strupy [sproszkowany strup]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

prevent the transmission

/ prɪ'vent ðə trænz'mɪʃn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zapobiegać przenoszeniu się

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

prevention measures [prevention measure]

/ prɪ'venʃn 'meɪəz / / prɪ'venʃn 'meɪə /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

środki zapobiegawcze [środek zapobiegawczy]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

pus

/ pʌs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

ropa

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

pustules [pustule]

/ 'pʌstju:lz / / 'pʌstju:l /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

krosty [krosta]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

quarantine

/ 'kwɒrənti:n /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

kwarantanna

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

resided [reside]

/ rɪ'zaɪdɪd / / rɪ'zaɪd /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

przebywała, mieszkała [przebywać, mieszkać]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

respect administrative borders

/ rɪ'spekt əd'mɪnɪstrətɪv 'bɔ:dəz /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

respektują administracyjnych granic [respektować administracyjne granice]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

respiratory tract

/ rɪ'spɪrətɹi trækt /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

drogi oddechowe

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

samples [sample]

/ 'sɑ:mp|z / / 'sɑ:mp| /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

próbki [próbka]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

shortages of personnel [shortage of personnel]

/ 'ʃɔ:tɪdʒɪz əv ,pɜ:sə'nel / / 'ʃɔ:tɪdʒ əv ,pɜ:sə'nel /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

braki personelu [brak personelu]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

smallpox

/ 'smɔ:l pɒks /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

ospa prawdziwa

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

social-distancing

/ 'səʊʃl 'dɪstənsɪŋ /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

dystans społeczny

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

supply chains [supply chain]

/ sə'plaɪ tʃeɪnz / / sə'plaɪ tʃeɪn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

łańcuchy dostaw [łańcuch dostaw]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

tetanus

/ 'tɛtənəs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

tężec

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

the powder was rubbed into tiny wounds [rub the powder into a tiny wound]

/ ðə paʊdə wəz rʌbd 'ɪntə 'taɪni wuːndz / / 'rʌb ðə paʊdər 'ɪntə ə 'taɪni wuːnd /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

proszek był wcierany w małe rany [wcierać proszek w małą ranę]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

transmission of the virus

/ trænz'mɪʃn əv ðə 'vaɪərəs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

przenoszenie wirusa

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

tuberculosis

/ tjuːˌbɜːkjʊ'ləʊsɪs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

gruźlica

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

underwent the procedure [undergo the procedure]

/ ˌʌndəˈwent ðə prəˈsiːdʒə / / ˌʌndəˈgəʊ ðə prəˈsiːdʒə /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

przeszły zabieg [przechodzić zabieg]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

urinary tract infection

/ ˈjʊərɪnri trækt ɪnˈfekʃn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

infekcja układu moczowego

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

vaccinate

/ ˈvæksɪneɪt /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zaszczepić

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

vaccinations [vaccination]

/ˌvæksɪˈneɪʃnz / /ˌvæksɪˈneɪʃn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

szczepionki [szczepionka]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

variola major virus

/vəˈraɪələ ˈmeɪdʒə ˈvaɪərəs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

wirus ospy prawdziwej

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

variolation

/ ,vɛ:rɪə'leɪʃn /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

wariolizacja (a method of immunisation to protect people from being infected with smallpox)

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

whooping cough

/ 'hu:pɪŋ kɒf /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

krztusiec, koklusz

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

wiped out [wipe out]

/ waɪpt 'aʊt / / waɪp 'aʊt /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

zmiotł/zmiotła z powierzchni ziemi [zmieść z powierzchni ziemi]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

within the 1.5 mile radius

/ wɪð 'ɪn ðə wʌn poɪnt faɪv maɪl 'reɪdiəs /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

w promieniu 1,5 mili

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

wreaked havoc [wreak havoc]

/ riːkt 'hævək / / riːk 'hævək /

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

wprowadziło chaos [wprowadzać chaos, siać spustoszenie]

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DlPg9MQ6N>

Nagranie dźwiękowe

Źródło: Contentplus Sp.z.o.o., licencja: CC BY-SA 3.0

Bibliografia

History of Smallpox, <https://www.cdc.gov/smallpox/history/history.html> [dostęp: 22.04.2022 r.].

Differences between bacterial and viral infection, <https://www.healthdirect.gov.au/bacterial-vs-viral-infection> [dostęp: 24.04.2022 r.].

Viral Diseases 101, <https://www.healthline.com/health/viral-diseases> [dostęp: 24.04.2022 r.].

Bacterial Infections, https://www.physio-pedia.com/Bacterial_Infections [dostęp: 24.04.2022 r.].

History of HIV/AIDS, <https://canfar.com/awareness/about-hiv-aids/history-of-hiv-aids/> [dostęp: 24.04.2022 r.].

The Global HIV/AIDS Epidemic, <https://www.hiv.gov/federal-response/pepfar-global-aids/global-hiv-aids-overview> [dostęp: 24.04.2022 r.].

History of COVID-19, <https://www.news-medical.net/health/History-of-COVID-19.aspx> [dostęp: 24.04.2022 r.].

Black Death, <https://www.history.com/topics/middle-ages/black-death> [dostęp: 24.04.2022 r.].

Dla nauczyciela

Autorka e-materiału: Anna Posyniak-Dutka

Autorka scenariusza: Zuzanna Ładyga-Michalska

Przedmiot: język angielski

Temat zajęć: *Epidemics and Pandemics Throughout History* / Epidemie i pandemie w historii ludzkości

Grupa docelowa: klasa 2 liceum/technikum

Podstawa programowa:

Cele kształcenia – wymagania ogólne I, II, III, IV, V

Treści nauczania – wymagania szczegółowe I.11, I.12, 1.14, II.2, II.5, III.4, V.3, V.8, V.12, V.13, VIII.5, X, XII, XIII, XIV

Poziom nauczania: rozszerzony

Kształtowane kompetencje kluczowe:

1. [K1] kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji
2. [K2] kompetencje w zakresie wielojęzyczności
3. [K3] kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii
4. [K4] kompetencje cyfrowe
5. [K5] kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się
6. [K6] Kompetencje obywatelskie

Cele operacyjne:

1. Uczeń stosuje słownictwo dotyczące chorób zakaźnych.
2. Uczeń opisuje najważniejsze przykłady współczesnych epidemii i pandemii.
3. Uczeń opisuje, w jaki sposób ludzkość wyeliminowała ospę.
4. Uczeń potrafi napisać rozprawkę, w której przedstawia opinię na temat nierówności społecznych wywołanych pandemią Covid-19.

Cele motywacyjne:

1. Uczeń rozwija kompetencje językowe i przyswaja słownictwo umożliwiające rozmowę na temat epidemii i pandemii.
2. Uczeń poszerza wiedzę na temat historii chorób zakaźnych.
3. Uczeń kształtuje świadomość związku chorób zakaźnych z sytuacją ekonomiczną chorych.

Strategie uczenia się:

1. strategie pamięciowe (obraz i dźwięk; skojarzenia myślowe, umieszczanie nowych słów w kontekście)
2. strategie kognitywne (ćwiczenie wymowy, analizowanie i rozbijanie zdań i zwrotów na mniejsze części)
3. strategie kompensacyjne (domyślanie się znaczenia słów z kontekstu)

Metody/techniki nauczania:

1. podejście komunikacyjne
2. kognitywizm
3. konektywizm
4. podejście humanistyczne
5. zintegrowane nauczanie językowo-przedmiotowe

6. metoda podająca (praca z tekstem)
7. metoda cyfrowa (praca z użyciem komputera)
8. metoda praktyczna (ćwiczenia przedmiotowe)
9. metoda aktywizująca (praca z filmem, dyskusja w parach/grupach/na forum klasy)

Formy zajęć:

1. praca w parach
2. praca w grupach
3. praca indywidualna
4. praca całego zespołu klasowego

Środki dydaktyczne:

1. komputer z dostępem do internetu i z głośnikami
2. zasoby multimedialne zawarte w e-materiale
3. tablica interaktywna
4. urządzenia (laptopy, tablety) dla poszczególnych uczniów

PRZEBIEG LEKCJI:

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel prosi uczniów o podanie skojarzeń z hasłem *pandemics*. Uczniowie odpowiadają na forum klasy.
2. Uczniowie wykonują *Exercise 1* (Przeczytaj) i podają odpowiedzi na forum klasy. Nauczyciel może zapytać o objawy chorób wymienionych w ćwiczeniu.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel kieruje uwagę uczniów na tytuł tekstu *Three Riders of the Apocalypse* i pyta: *What diseases do you think the text is going to be about?* Uczniowie odpowiadają na forum klasy.
2. Uczniowie czytają tekst *Three Riders of the Apocalypse* i sprawdzają, czy wymienione przez nich choroby zostały w nim omówione, oraz wymieniają pozostałe. Odpowiadają na pytanie z *Exercise 4* (Przeczytaj): *What is the difference between an epidemic, pandemic and outbreak according to the text?*
3. Uczniowie wykonują *Exercise 2 i 3* (Przeczytaj). Porównują odpowiedzi w parach i na forum klasy. Odpowiedzi z *Exercise 2* (Przeczytaj) uzasadniają, odwołując się do konkretnych fragmentów tekstu.
4. Uczniowie pracują w niewielkich grupach i odpowiadają na dwa pytania z *Exercise 4* (Przeczytaj):
 - *Do you think that Sweden made the right decision in their approach to Covid-19? Why? Why not?*
 - *What should be done to increase people's awareness about HIV/AIDS?*Przedstawiciele grup relacjonują na forum klasy opinie kolegów/koleżanek.
5. W ramach przygotowania do pracy z filmem uczniowie wykonują *Exercise 1* (Film). Chętna osoba nanosi odpowiedzi na tablicę multimedialną.
6. Uczniowie oglądają film, a następnie wykonują *Exercise 2* (Film). Porównują odpowiedzi w parach i na forum klasowym.
7. Uczniowie ponownie oglądają film i wykonują *Exercise 3* (Film). Podają odpowiedzi na forum klasy, a nauczyciel nanosi je na tablicę. Następnie zapisują własne zdania z użyciem wyrazów z ćwiczenia. Chętni odczytują zdania na forum klasy.
8. Uczniowie w parach wykonują *Exercise 4* (Film). Każdy uczeń przygotowuje notatki do wypowiedzi na podstawie transkryptu wykładu z filmu, a następnie jak najdokładniej opisuje proces wyeliminowania ospy.

Faza podsumowująca:

Uczniowie przygotowują debatę wokół cytatu o Covid-19 z *Exercise 8* (Sprawdź się): „*This pandemic has magnified every existing inequality in our society – like systemic racism, gender inequality, and poverty*”. Nauczyciel dzieli klasę na dwie grupy A i B. Grupa A przygotowuje argumenty w obronie przytoczonej tezy, a grupa B – argumenty przeciw tej tezie. Nauczyciel wyłania z klasy trzy osoby, które przyjmują role arbitrów oceniających argumenty obu stron debaty. Uczniowie w tej grupie przygotowują kryteria oceny. Uczniowie przeprowadzają debatę na forum klasy, a sędziowie wyłaniają zwycięzcę.

Praca domowa:

1. Uczniowie wykonują *Exercise 1–7* (Sprawdź się).
2. Uczniowie przygotowują pracę pisemną na temat z *Exercise 8* (Sprawdź się):
Melinda Gates, an American philanthropist, said about the Covid-19 pandemic: “This pandemic has magnified every existing inequality in our society – like systemic racism, gender inequality, and poverty.” Write an essay in which you will agree or disagree with this statement. Your essay should have 200–250 words.

Materiały pomocnicze: Film z e-materiału.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania danego multimedium:

Uczniowie tworzą 8–10 pytań szczegółowych do treści filmu (np. *Why are samples of smallpox studied? Where do pustules appear?*). Następnie rozmawiają w parach i zadają pytania koledze/koleżance, po czym zamieniają się rolami.